

Les stolpersteine: homenatge als deportats manresans als camps de concentració nazis

La col·locació d'una placa commemorativa general i la instal·lació de stolpersteine per tota la ciutat, vol ser un homenatge permanent als manresans deportats als camps de concentració nazis, víctimes de l'horror del feixisme.

L'itinerari comença a la plaça Sant Domènec on hi ha una placa amb el nom de les 29 persones identificades de Manresa que foren deportades als camps nazis. Tot seguit podrem recórrer les 21 plaques Stolpersteine col·locades davant dels domicilis on vivien en el moment d'esclatar la Guerra Civil aquestes persones que, per les seves idees o filiacions, van haver de fugir a l'exili i, en un periple vital fatídic, van ser enviats als camps de treball i d'extermini nazis com Mauthausen, Gusen, Hartheim, Dachau o Buchenwald.

Les stolpersteine són unes llambordes quadrades de 10x10cm cobertes d'una fulla de llautó daurat on es graven les dades de cada persona deportada. Són una iniciativa de l'artista alemany Gunter Demnig, que fa anys que col·loca aquestes peces arreu d'Europa en un projecte que permet copsar la magnitud del terror nazi que va arribar a tots els confins d'Europa.

Entre els deportats manresans hi ha l'escriptor Joaquim Amat-Piniella, que va escriure la novel·la KL Reich per deixar el testimoni de l'horror viscut en primera persona, i Jacint Carrió, que també va escriure les seves memòries i va ser regidor de l'Ajuntament anys després.

La iniciativa va ser duta a terme per l'Ajuntament de Manresa i el Memorial Democràtic amb la col·laboració de l'Associació Memòria i Història de Manresa i dels Instituts Lluís de Peguera i Pius Font i Quer.

www.manresa.cat/itineraris_espais_memoria

Per a més informació:

Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Manresa
Passeig de Pere III, 27

Tel. 93 875 34 10

Patrimonicultural@ajmanresa.cat

Museu Comarcal de Manresa

Via de Sant Ignasi, 40

Tel. 93 874 11 55

museu@ajmanresa.cat

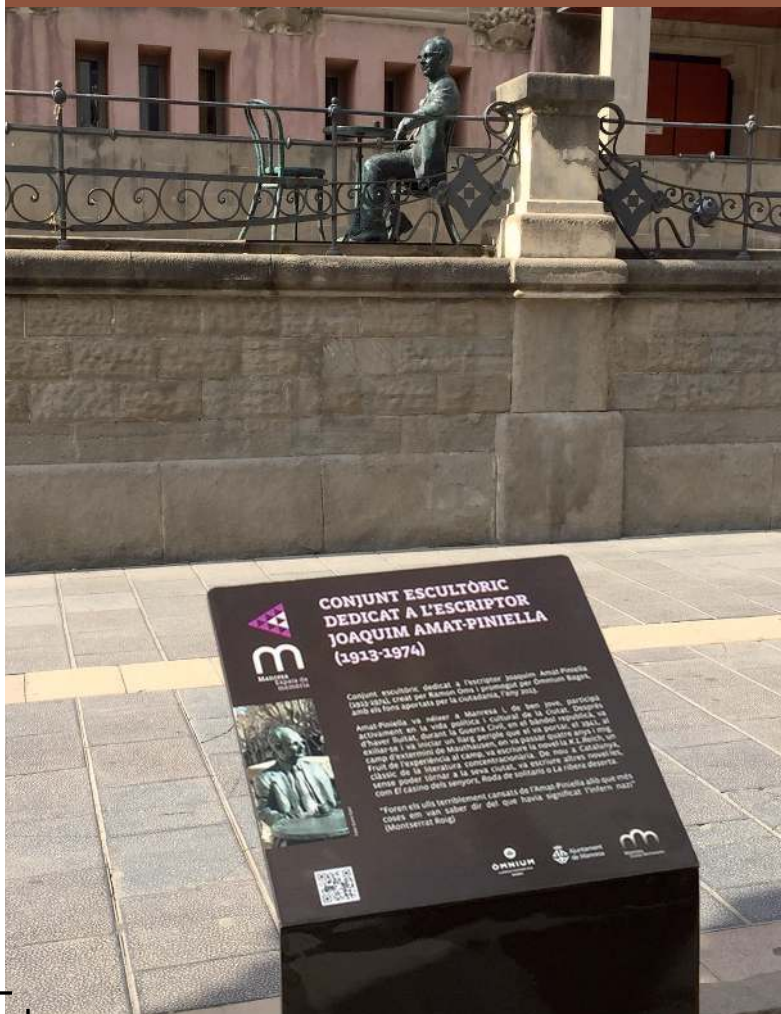

Itineraris pels espais de memòria de Manresa

La recuperació de la memòria de la ciutat té una plasmació directa en el patrimoni material i en els espais urbans. El coneixement adquirit ha de transcendir a l'espai físic amb l'articulació i la posada en valor dels espais memorials i els indrets singulars que són escenaris de la memòria col·lectiva i que conserven una càrrega simbòlica per a la població.

A partir de l'Espai Memòries i de tres itineraris per la ciutat us proposem resseguir els principals llocs i monuments on es rememoren fets i experiències vitals de la memòria de Manresa i del país.

L'Espai Memòries

L'Espai Memòries. Laboratori del segle XX és un projecte centrat al Museu Comarcal de Manresa i que s'articula per tota la ciutat. Té com a objectiu la recuperació de la memòria històrica del segle XX a Manresa des de la recerca històrica i de la creació artística, tot posant al centre del procés la participació ciutadana i la col·laboració interdisciplinària.

L'Espai Memòries busca convertir la recuperació de la memòria en un procés de producció democràtica: repensar el passat en termes col·lectius és una invitació a restablir el diàleg com una eina de treball en el present. És un projecte obert que es va configurant i creixent a mesura que s'avança en la recerca, la reflexió i la participació.

El projecte va néixer l'any 2009 promogut pel Museu Comarcal de Manresa i l'Ajuntament de Manresa amb el suport del Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya. Des de llavors s'hi han treballat temàtiques com les pedagogies al segle XX, la destrucció del patrimoni, l'exili o la memòria de les modistes i dels naixements a la ciutat. També ha estat l'escenari d'activitats del projecte Manresa-Mauthausen dels instituts Lluís de Peguera i Pius Font i Quer.

www.espaimemories.cat

La memòria de la Guerra Civil

Durant la Guerra Civil, Manresa va ser una ciutat de la rera-guarda. Va patir la violència dels primers moments després de l'aixecament militar en contra de la República. Més tard, va acollir 2400 refugiats de guerra i la ciutat es va convertir en el centre dels hospitals d'evacuació de l'Exèrcit republicà de l'Est. També va ser objectiu dels bombardeigs i metrallaments aeris de l'aviació franquista que van matar almenys 35 persones.

En aquest itinerari de memòria visitarem els espais més significatius a la ciutat durant la Guerra Civil: la caserna militar, la seu del comitè revolucionari, les esglésies enderro-

caades, els refugis antiaeris i els espais bombardejats on hi va haver víctimes mortals o la fossa militar del cementiri on hi ha enterrats 296 soldats víctimes de Guerra Civil, entre altres indrets significatius.

La destrucció del patrimoni: esglésies enderrocades

Després del cop d'Estat del general Franco contra la República, el juliol de 1936, un intens ambient anticlerical es va apoderar de molts municipis a la re-reguarda republicana fomentat pel poder secular de l'Església. A Manresa també va esclatar la violència en forma d'assassinats, saquejos, incendis i atacs als principals edificis religiosos de la ciutat.

Els primers dies després de l'inici de la Guerra Civil es tractava d'atacs descontrolats, però van acabar donant peu a un pla organitzat pel Comitè Revolucionari Antifeixista per enderrocar les esglésies de la ciutat i així donar feina a obrers en atur.

Set esglésies i convents, alguns d'origen medieval, van ser derruïts pedra a pedra.

Amb aquest itinerari resseguirem els indrets que ocupaven els edificis avui desapareguts i els que es van salvar de la destrucció, com ara la Basílica gòtica de la Seu, que es va salvar pels esforços de l'Ajuntament i de la Generalitat i per la forta campanya civil.

